

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST

Letnik LXXXI.

Ljubljana, 5. julija 1944.

Štev. 7.—8.

Erscheint monatlich — Jahr 1944 — Abonnement: Jährlich 35 Lire
Izhaja mesečno — Leto 1944 — Naročnina: 35 Lir letno

27.

Okrožnica papeža Pija XII.

„Orientalis Ecclesiae“

o sv. Cirilu, aleksandrijskem patriarhu, ob tisočpetstoletnici njegove smrti

Častiti bratje,
pozdrav in apostolski blagoslov!

Cerkev je sv. Cirila, aleksandrijskega patriarha, diko vzhodne cerkve ter preslavnega branitelja božje Matere in Device vedno obdajala z največjimi častmi. Radi bi v tem pismu ob priliki, ko je poteklo petnajst stoletij, odkar je to zemeljsko izgnanstvo srečno zamenjal za nebeško domovino, na kratko zopet opozorili na to čiščenje. Že naš prednik sveti Celestin I. ga imenuje »dobrega zagovornika katoliške vere« (Ep. 12, 4: *Migne 50 col. 467*), »najizvrstnejšega duhovnika« (Ep. 13, 2: *ib.*, 471) in »apostolskega moža« (Ep. 25, 7: *ib.*, 552). Vesoljni cerkveni zbor v Kalcedonu pa njegovega nauka ne kliče na pomoč samo, da z njim presodi in zavrne nove zmote; ampak si njegov nauk ne pomišlja primerjati z modrostjo sv. Leona Velikega (*Prim. Mansi VI., 953, 956—957; VII., 9*), ki tudi sam hvali in priporoča njegove spise zato, ker se popolnoma ujemajo z vero svetih očetov (*Prim. Ep. ad. Imp. Theodosium: Migne PL 54 col. 891*). — Nič manjšega spoštovanja ni izkazal pomembnosti sv. Cirila peti vesoljni zbor, zbran v Carigradu (*Prim. Mansi IX., 251 nsl.*). In po mnogih letih, ko je šlo za spor o dveh voljah v Kristusu, je bil njegov nauk tako na prvem lateranskem zboru kot tudi na šestem vesoljnem zboru po pravici priznan za prostega monoteletskega zmot, katerih okužitve so ga nekateri krivično dolžili. Saj je bil po pričevanju našega svetega prednika Agatona sam »branitelj resnice« (*Prim. Mansi XI., 270 nsl.*) in »nadvse vztrajen oznanjevalec prave vere« (*Prim. ib. 262 nsl.*).

Menimo torej, da je zelo primerno, da celotno njegovo življenje, vero in krepost ob kratkem opišemo in postavimo pred oči vseh, zlasti pa onih, ki pripadajo vzhodni cerkvi in se s to lučjo krščanske modrosti in s tem borcem apostolskega poguma res po pravici ponašajo.

Po rodu plemenit je bil leta 412., kot ve izročilo, dvignjen na aleksandrijsko stolico. Najprej se je z besedo, s spisi in z izdajanjem odlokov čuječe in neustrašeno boril z Novatiani ter z drugimi kvarljivci

in sovražniki prave vere. Ko pa se je pozneje po vzhodnih deželah širila brezbožna Nestorijeva kriva vera, je kot nadvse buden pastir hitro odkril na novo nastopajoče zmote in jih z vso skrbnostjo od izročene mu črede odvrnil. Bil je v onem viharju zmot in zlasti na efeškem zboru nezmagan zagovornik in premoder učitelj božjega materinstva Device Marije, hipostatične unije v Kristusu in primata rimskega škofa. Ker pa je naš neposredni prednik blaženega spomina Pij XI. glavne zasluge svetega Cirila v reševanju teh nadvse težkih zadev prelepo opisal in objasn timer v okrožnici *Lux veritatis* (*A. A. S. XXIII. [1951], p. 495 nsl.*) ob priliki, ko se je leta 1931. obhajal petnajststoletni spomin tega zbora, menimo, da bi bilo odveč, da bi se zopet spuščali v vse posameznosti.

Ni pa bilo Cirilu dovolj zoper nastopajoče krive vere strumno se boriti, nedotakljivost katoliškega nauka krepko in skrbno čuvati in ga v njegovi polni luči prikazovati, marveč se je po najboljših močeh neprestano trudil, da bi ločene brate priklical nazaj na pravo pot k resnici. Ko namreč škofje antiohijske province še niso priznali veljavnosti svetega efeškega zbora, je sv. Ciril storil vse, da so se po dolgotrajnem obotavljanju slednjič popolnoma zedinili. Ko mu je bilo z božjo pomočjo dano, da je dosegel ta tako srečni mir in ga nasproti kvarljivcem obranil in skrbno zavaroval, se je leta 444. zrel za večno slavo in plačilo, objokovan od vseh dobrih, preselil v nebo.

Kristjani vzhodnega obreda ga niso postavili samo v število »očetov vesoljnih zborov«, ampak ga tudi v svojih liturgičnih molitvah proslavljajo z obširn timer hvalospevi. Tako pojejo o njem Grki v »Menejah« za 9. junij: »V duhu razsvetljen po plamenih Svetega Duha si kot žareče sonce razposlal žarke svoje modrosti. Svoje nauke si razširil med vse vernike, o preblaženi, o sveti, razsvetljujoč vse vrste ljudi, preganjajoč temo krivih ver z močjo in silo onega, ki je rojen iz Device prinesel luč«. In sinovi vzhodne cerkve se res po pravici ponašajo s tem svetim očetom kot z imenitno diko svoje hiše. Na njem se prav na poseben način odražajo tri one duševne odlike, ki so tudi druge vzhodne očete tako zelo krasile: izredna svetost življenja namreč z odsevom posebn tople pobožnosti do Matere Božje, naravnost čudovita učenost, zaradi katere ga je sveta kongregacija za obrede z odlokom dne 28. julija 1882. proglasila za učenika vesoljne Cerkve, in slednjič delavna in neutrudna skrb, s katero je z nezmaganim pogumom krivoverske napade odbil, katoliško vero utrdil in obranil in jo kar najbolj razširil.

Če smo pa nad vse veseli, da vsi krščanski narodi vzhodnih dežel sv. Cirila tako silno časte, smo pa nič manj žalostni, da še niso vsi prišli do tiste tako zaželene edinosti, ki jo je on tako vroče ljubil in pospeševal. Žal nam je, ker se dogaja to vprav sedaj, ko bi se morali vsi kristjani v enem duhu in z združenimi močmi zbrati v eni Cerkvi Jezusa Kristusa, da bi se strnjeni v eno bojno vrsto složno in neodjenljivo borili zoper vsak dan bolj naraščajoče brezbožne napade.

Da se pa to zgodi, je nujno potrebno, da vsi, sledeč stopinjam svetega Cirila, dosežejo tisto edinost v mišljenju, ki mora biti povezana na one tri načine, s katerimi je Jezus Kristus, ustanovitelj Cerkve, hotel, da bodi združena in povezana z višjo, nezlomljivo, od njega postavljeno vezjo: povezana namreč v eni katoliški veri, v eni ljubezni do Boga in do bližnjega in slednjič v eni pokorščini in zakoniti poslušnosti hierarhiji, postavljeni od samega božjega Odrešenika. Ta trojna vez, kot dobro veste, častiti bratje, je tako potrebna, da si prave edinosti in sloge v Kristusovi Cerkvi niti misliti ne moremo, če katera izmed njih manjka.

I.

Da se torej ta prava sloga z vnemo doseže in trdno obdrži, želimo, da bi bil aleksandrijski patriarh, kakor je bil v svoji viharji dobi, tako tudi sedaj vsem učitelj in preslaven zgled. Če pričnemo pri edinosti krščanske vere, ga ni, ki ne bi vedel, kako neodjenljivo vnet je bil, ko jo je z zagrizenostjo branil. Takole zatrjuje sam: »Mi, ki resnico in načela resnice ljubimo, ne bomo sledili onim (heretikom), ampak bomo vztrajali na poti vere svetih očetov in bomo zaklad razodetja čuvali proti vsem zmotam« (*Prim. In Joann. 1. X: Migne PG 74 col. 419.*). Ta boj je bojeval do smrti in bil pripravljen prenašati vse najhujše bridkosti. »Moja največja želja je,« tako piše, »za Kristusovo vero delati, živeti in umreti« (*Ep. 10: Migne PG 77 col. 78.*). »Nič me torej ne premakne, ne krivice ne sramotitve ne psovke, samo da je vera nedotaknjena in očuvana« (*Ep. 9: ib., 62.*). In v plemeniti in neustrašeni želji po mučeniški palmi je izrekel naslednje nad vse velikodušne besede: »Sklenil sem, lotiti se za Kristusovo vero vsakega truda in prenesti vsako muko, tudi ono, ki jo med mukami imamo za najstrašnejšo, in slednjič pretrpeti tudi smrt, ki mi bo, darovana za vero, sladka« (*Ep. 10: ib., 70.*). Če se bomo namreč bali v slavo božjo oznanjati resnico, zato da nas ne bi zadela kakšna neprijetnost, s kakšnim obrazom si bomo upali stopiti pred ljudstvo in slaviti boje in zmage svetih mučencev?« (*Ep. 9: ib., 65.*).

Ko so se v egiptovskih samostanih vodila številna in zelo ostra razpravljanja o novi nestorijanski herezi, je kot nadvse čuječ pastir opozarjal menihe na zvižaje in nevarnosti tega nauka, ne da bi prepire in besedne bitke netil, »marveč,« tako piše njim samim, »da postavite resnico nasproti praznoti onih, ki bi vas utegnili napasti, in tako ubežite nevarnosti zmote sami, pa tudi druge s primernimi razlogi po bratovsko pripravite do tega, da vero, ki so jo sveti apostoli v davni izročili cerkvam, kot biser v svojih dušah stanovitno ohranijo« (*Ep. 1: ib., 14.*). Nad vse razločno tudi poudari, kar lahko opazijo vsi, ki preberejo pisma, ki jih je pisal v zadevi antiohijskega spora, da je ta krščanska vera, ki jo moramo z vsemi močmi in silami čuvati, nauk, ki so ga nam posredovali sveto pismo in sveti očetje (*Prim. Ep. 55: ib., 202–205*), ter ga obenem jasno in zakonito uči živo in nezmotljivo cerkveno učiteljstvo. Ko so namreč škofje antiohijske province mislili, da je za upostavitvev in ohranitev miru dovolj, držati se nicejske veroizpovedi, je sv. Ciril, tudi sam krepko se opirajoč na nicejsko veroizpoved, zahteval od svojih bratov v škofovski službi, da za utrditev edinosti zavrnejo in obsodijo tudi nestorijanske zmote. Dobro se je namreč zavedal, da ni dovolj s pripravljenostjo sprejeti le stare odločbe cerkvenega učiteljstva, ampak da je nujno, ponižno in pokorno okleniti se tudi vsega onega, kar nam Cerkev zbog vrhovne oblasti sem ter tja ukaže verovati. Celo pod pretvezo, da bi krepili edinost, ni dopustno kak nauk prezreti, kakor opozarja aleksandrijski patriarh: »Želeti mir je sicer prvo in pglavitno dobro, ne smemo pa zaradi tega pustiti, da bi trpela vera v Kristusa« (*Ep. 61: ib., 325*). Do tako zaželenega povratka ločenih sinov v pravo in resnično edinost v Kristusu zato ne bo vodila ona pot in oni način, ki se ozira le na tista poglavja nauka, v katerih priznanju se ujemajo vsa ali vsaj večina občeštev, ki se ponašajo s krščanskim imenom, marveč tista pot, ki postavlja za temelj edinosti in sloge kristjanov vse in neokrnjene od Boga razodete resnice.

Zaradi tega odločnega poguma za ohranitev in obrambo nedotakljivosti vere bodi sv. Ciril Aleksandrijski vsem v zgled. Brž ko je namreč

zaznal za Nestorijevo zmoto, ga je po pismih in z drugimi spisi zavrnil. Skliceval se je na rimskega papeža in na efeškem zboru je zastopajoč njegovo osebo naraščajočo herezijo s čudovito učenostjo in neustrašenim pogumom pobil in obsodil, tako da so vsi očetje na zboru, kjer so javno prebrali Cirilovo tako zvano dogmatično pismo, slovesno izjavili, da je povsem v skladu s pravo vero. Zaradi te svoje apostolske odločnosti je bil tudi krivično preganjan iz škofovske službe. Z vedrim in nezmaganim pogumom je prenašal krivice bratov, zavračanje nepostavnega zbora, ječe in mnogotere stiske. V svesti si svoje presvete službe se prav tako ni pomišljal, odkrito nastopiti ne samo proti škofom, ki so zašli s prave poti resnice in edinosti, ampak tudi proti sami vzvišeni cesarjevi osebi. Poleg tega je, kot je vsem znano, za rast in obrambo krščanske vere napisal skoraj brez števila del, iz katerih prekrasno odseva njegova modrost, neustrašena vztrajnost njegovega srca in marljivost njegove pastirske skrbnosti.

II.

Veri pa mora biti primešana ljubezen, po kateri smo med seboj in s Kristusom v zvezi in ki jo Sv. Duh vnema in vžiga, da z nezlomljivo vezjo veže med seboj ude skrivnostnega telesa Odrešenikovega. Ta ljubezen se pa tudi blodečih in s poti zašlih ne brani objeti, kar lahko kot za zgled gledamo na čudovitem ravnanju sv. Cirila. Čeprav se je namreč trdo boril proti Nestorijevi zmoti, vendar, gnan od žara ljubezni, odkrito zatrjuje, da ne pusti, da bi kdo rekel, da Nestorija bolj ljubi kot on sam (*Prim. Ep. 9: ib., 62*). In to po pravici. Tiste, ki blodijo proč od prave poti, moramo namreč imeti za bolne brate in zato milo in s prijazno skrbnostjo z njimi ravnati. Zato je prav, da se pri tem spomnimo naslednjih premodrih nasvetov aleksandrijskega patriarha. »Pri tej stvari,« tako pominja, »je potrebna velika umerjenost« (*Prim. Ep. 57: ib., 322*). »Preostri nastopi namreč silijo mnoge v nesramnost; bolje je torej, da s tistimi, ki se nam ustavljajo, milo ravnamo, kot pa da z ostrino zakona vzbujamo v njih zlovoljo. Kot bi bilo namreč potrebno, če bi bili bolni na telesu, z roko izvršiti na njih telesno preiskavo, tako je potrebno, da jim z zdravilom modrosti priskočimo na pomoč, če boleha na duši. Tako bodo počasi tudi oni sami prišli do dušnega ravnavanja« (*Ep. 58: ib., 322*). In drugje dostavlja tole: »Posnemali smo način ravnanja modrih zdravnikov: ti namreč v človekovem telesu nastajajočih ran in bolezni ne zdravijo brez usmiljenja takoj z ognjem in nožem, ampak rano najprej z blažilnimi zdravili namažejo in čakajo primerne trenutke, da uporabijo tudi ogenj in nož.« Tako blag in mil, kot je bil do zašlih, odkrito prizna, da »je za mir čez vse vnet, od preprirov in razprtij pa daleč proč in da je končno njegova iskrena želja, da bi vse ljubil in da bi bil od vseh ljubljen« (*Ep. 9: ib., 62*).

Ta dobrohotna pripravljenost svetega učenika za slogo se je v vsej jasnosti pokazala tedaj, ko je po omilitvi prvotne strogosti delal na tem, da bi se s škofi antiohijske province sklenil mir. Ko govori o njihovem odposlancu, piše med drugim tole: »Morda so ga obhajale slutnje, da gre nasproti nemajhnim bitkam, ko nas je hotel prepričati, da je nujno, da se cerkve v slogi in miru med seboj povežejo, da se odpravi zasmeh drugovercev in da se skrha ostrina peklenske zlobe. V resnici pa nas je našel za to stvar tako pripravljene, da v tem sploh ni našel težav. Vemo namreč, da je naš Odrešenik rekel: „Svoj mir vam dam, svoj mir vam zapustim“ (*Ep. 39: ib., 175*). Ko pa je sklenitvi tega miru nasprotovalo dvanaest poglavič, ki jih je sv. Ciril sestavil na aleksandrijskem

zboru, — ta poglavja so namreč Antiohiji kot krivoverska zavračali, ker so govorila o »fizični uniji« v Kristusu — je preblagi patriarh, ne da bi ta poglavja omalovaževal ali jih zavrgel, saj so podajala pravoverni nauk, vendar v več pismih svoje mnenje razložil na tak način, da je odstranil vsak najmanjši videz zmote, da je pa bila pot do sloge še bolj široko odprta. To pa je škofom predložil »ne morda kot upornikom, ampak kot bratom« (Ep. 55: *ib.*, 161). Kajti, kakor je sam prepričan, »za mir v cerkvah in da se zaradi razlik v mnenjih druga od druge ne ločijo, je nadvse koristno blagohotno vzajemno razumevanje« (Ep. 45: *ib.*, 222—224). Na ta način je ljubezen sv. Cirila srečno rodila obilno tako zaželenih sadov miru. Ko mu je bilo končno dano, da je videl zarjo tega miru in da je v bratskem duhu objel škofo antiohijske province, ki so končno obsojali Nestorijevo zmoto, je prepoln nebeške radosti vzkliknil: »Veselite se nebesa in raduj se zemlja! Podrta je namreč ločilna stena v stavbi in, kar je prinašalo žalost, je minilo; odstranjene so vse razprtije, kajti Kristus, Odrešenik nas vseh, je naklonil svojim cerkvam mir« (Ep. 59: *ib.*, 174).

Da se srečno pospeši zedinjenje ločenih bratov z eno Kristusovo Cerkvijo, za katero se vsi dobri tako trudijo, bo brez dvoma, častiti bratje, kot v onem davnem času tako tudi sedaj, izmed vsega po božji milostni pomoči največ doprinesla iskrena in dejavna dobrohotnost. To čustvo dobrohotnosti goji namreč medsebojno spoznanje. Da bi to spoznanje omogočili in ga poglobili, so se naši predniki zelo mnogo trudili na razne načine, zlasti pa z ustanovitvijo papeškega zavoda za višje vzhodne študije v tem večnem mestu. Enako je potrebno, da z dolžnim spoštovanjem upoštevamo vse ono, kar je bilo vzhodnim narodom od prednikov izročeno kot posebna dediščina, da upoštevamo tudi, kar zadeva sveto liturgijo in hierarhične stopnje in tudi, kar še sicer spada h krščanskemu življenju, samo da je to s pravo vero in s pravimi navedbami določbami popolnoma v skladu. Vsi posamezni narodi vzhodnega obreda morajo namreč uživati v vsem, kar je v zvezi z zgodovino, z značajem in z zmožnostmi vsakega posameznega, postavno svobodo, ki pa seveda ne sme biti v nasprotju s pravim in popolnim naukom Jezusa Kristusa. Tega naj se zavedajo in na to naj mislijo tako oni, ki so rojeni v naročju katoliške Cerkve, kakor oni, ki tako hrepené in žele, da bi se ji pridružili. Ti vsi naj tudi vedo in naj bodo v resnici uverjeni, da ne bodo nikdar siljeni, da bi lastne postavno dovoljene obrede in od davnine jim izročene uredbe morali zamenjati z latinskimi obredi in uredbami. Vsi ti obredi, eni kot drugi, ki jim gre enako spoštovanje in enaka čast, naj skupno mater Cerkev obdajajo s kraljevsko pestrostjo. Ta različnost uredb in obredov niti najmanj ne nasprotuje pravi in resnični edinosti, če vsak ohrani nedotaknjeno, kar ima starodavnega in dragocenega. Potrebno pa je zlasti v sedanjih časih, ko je vojna z razprtijami in sovraštvom povzročila, da so se skoraj po vsem svetu srca ljudi drug drugemu odtujila, da se vsi, gnani od krščanske ljubezni, vselej in z vsemi silami zavzemajo za dosego edinosti v Kristusu in po Kristusu.

III.

Toda delo vere in ljubezni bi bilo za utrditev edinosti v Jezusu Kristusu povsem nepopolno in neučinkovito, če ne bi bilo oprto na neomajno skalo, na katero je Cerkev od Boga pozidana: na vrhovno oblast Petrovo namreč in njegovih naslednikov. Način ravnanja aleksandrijskega patriarha v tej prevažni stvari to dejstvo najlepše dokazuje. On je bil namreč tako

v pobijanju nestorijanske herezije kot pri sklepanju miru s škofi antiohijske province s to apostolsko stolico neprestano kar najtesneje združen. Ko je kot čuječ predstojnik videl, da se Nestorijeve zmote v vedno večjo nevarnost za pravo vero širijo in povsod pridobivajo, je pisal našemu predniku sv. Celestinu I. pismo, ki obsega med drugim tole: »Ker zahteva Bog v teh stvareh od nas čuječnost in ker davna navada v cerkvah priporoča, da se take reči obravnavajo s tvojo svetostjo, ti pišem, ker me priganja silna nuja« (*Ep. 11: ib., 79*). Na to odgovarja rimski papež, da je Cirila objel »kot navzočega v njegovem pismu«, ker se vidi, da »eno in isto v Gospodu mislita« (*Prim. Ep. ad Cyrillum: ib., 90*). Zato je tudi rimski papež temu tako pravovernemu učeniku poveril oblast apostolske stolice, zbog katere naj bi poskrbel, da se izvrše določbe, ki so bile zoper Nestorija dane že na rimskem zboru. Vsem pa je, častiti bratje, jasno, da je aleksandrijski patriarh na efeškem zboru rimskega papeža pravilno zastopal. Rimski papež je namreč poslal tja tudi svoje odposlance in jim je pred vsem drugim tudi to naročil, naj delo in pravice sv. Cirila potrdijo. On je torej v imenu rimskega papeža načeloval temu svetemu zboru in je njegove določbe med vsemi prvi podpisal. Edinost med apostolskim in aleksandrijskim sedežem je bila vsem tako očita, tako jasna, da so, ko je bilo na drugi zborovi seji javno prebrano pismo svetega Celestina, očetje takole vzklikali: »To je prava razsodba! Novemu Pavlu Celestinu, novemu Pavlu Cirilu, Celestinu, čuvarju vere, Celestinu, složnemu z zborom, Celestinu se ves zbor zahvaljuje. En Celestin, en Ciril, ena vera zbora, ena vera vesoljne zemlje!« (*Manši, IV., 1287.*) Nič čudnega, da je kmalu za tem isti Ciril odpisal: »Za pravilnost moje vere je pričala rimska Cerkev, pa tudi sveti zbor, zbran tako rekoč z vsega sveta« (*Apol. ad Theodos.: Migne PG 76 col. 482*).

Poleg tega se nam ta tako trajna zveza sv. Cirila z apostolsko stolico zelo očitno kaže, če gledamo na to, kar je storil za sklenitev in utrditev miru s škofi antiohijske pokrajine. Naš prednik sv. Celestin, ki je vse, kar je aleksandrijski škof na efeški sinodi storil, potrdil in odobril, je vendar mislil, da je treba izvzeti izobčenje, ki ga je predsednik zbora v zvezi z ostalimi očeti izrekel zoper Antiohijce. »Glede onih pa,« tako je pisal rimski papež, »za katere se zdi, da so z Nestorijem enako brezbožno mislili, vendar tudi mi določamo, kar se zdi prav, čeprav jih vaša obsodba zadeva. Na marsikaj se je treba v takih primerih ozirati, kar je apostolska stolica vedno uvidevala. Če je upanje na poboljšanje, hočemo, da se z antiohijskim patriarhom pobotate z bratskimi pismi. Pričakovati smemo od božjega usmiljenja, da se bodo vsi vrnili na pot resnice« (*Ep. 22: Migne PL 50 col. 542—543*). Pokoren temu od svete stolice danemu navodilu se je sv. Ciril začel truditi, da se s škofi antiohijske province obnovi mir in sloga. Ko so med tem po blaženi smrti sv. Celestina o njegovem nasledniku Ksistu III. nekateri govorili, da mu je bilo težko, da je bil Nestorij odstranjen od svoje škofovske službe, je aleksandrijski patriarh take govorice zavrnil s temile besedami: »V popolnem skladu s svetim zborom je pisal (Ksist), vse njegove ukrepe je potrdil in z nami čuti« (*Ep. 40: Migne PG 77 col. 202*).

Iz vsega tega je dovolj jasno, da se je sv. Ciril povsem strinjal z apostolskim sedežem, jasno tudi, da so naši predniki njegove ukrepe imeli za svoje ukrepe in ga obdajali z zasluženimi hvalo. Sv. Celestin mu je razen tega, da je podal brezštevilne dokaze zaupanja in naklonjenosti vanj, pisal med drugim: »Veseli smo, da je tvoja svetost tako čuječa, da si zglede svojih prednikov, ki so bili tudi sami vedno branilci pravilnega nauka, že prekosil. Odkril si vse najmanjše poskuse zvijačnega go-

vorjenja. To, da si našo stvar tako krepko zastopal, da si z dokazi svetega pisma nasprotno mnenje pobil, je veliko zmagoslavje naše vere» (*Ep. 11, 1—2: Migne PL 50 col. 461*). In ko je njegov naslednik na rimskem prestolu Ksist III. od aleksandrijskega škofa prejel sporočilo o sklenitvi miru in sporazuma, mu je ves vesel takole pisal: »Glej, ko smo bili v skrbeh, ker nočemo, da bi se kdo pogubil, nam je tvoja svetost v pismu sporočila, da je telo Cerkve zopet celo. V njegove ude se je vrnilo skladje; nikogar več ne vidimo bloditi zunaj, ker ena vera priča, da so vsi znotraj. K apostolu Petru so se vrnili vsi bratje. Glej, to je prostor, ki prija poslušalcem, ki je pripraven za poslušanje. K nam so se vrnili bratje, k nam, pravim, ki smo na željo vseh preganjali bolezen in dosegli ozdravljenje duš. Raduj se, predragi brat, raduj se, zmagovallec, kajti z nami so se združili bratje. Cerkev je našla one, ki jih je iskala. Kajti, če nočemo, da bi se kdo od majhnih pogubil, koliko bolj se moramo veseliti ozdravljenja voditeljev!« (*Ep. 5, 1. 3. 5: ib., 602—604*). S temi besedami našega prednika okrepčan je aleksandrijski škof, ta nezmagljivi branitelj prave vere, ta tako prizadevni delavec za krščansko edinost, mirno v Kristusu zaspal.

Mi, častiti bratje, ob praznovanju petnajststoletnice tega rojstva ničesar ne želimo bolj iskreno, kot da bi vsi, kolikor jih nosi krščansko ime, pod varstvom in po zgledu sv. Cirila od dne do dne vedno bolj delali, da se ločeni vzhodni bratje srečno vrnejo k Nam in k eni Cerkvi Jezusa Kristusa. Ena naj bo za vse vera v svoji nedotakljivosti, ena ljubezen, združujoča vse v skrivnostnem telesu Jezusa Kristusa in končno ena in neumorno delavna zvestoba do prestola sv. Petra. Za to nad vse zaslužno in truda vredno delo naj ne zastavijo vseh svojih moči samo oni, ki živijo v vzhodnih deželah, ki bodo zaradi medsebojnega spoštovanja z dobrohotnimi razgovori, z zgledom popolne kreposti ločene brate in zlasti delivce svetih skrivnosti k cerkveni edinosti laže pritegnili, ampak vsi kristjani s tem, da molijo in prosijo Boga za eno kraljestvo božjega Odkupnika po vsem svetu, za eno skupno čredo. Tem vsem pa priporočamo zlasti ono premogočno sredstvo, ki mora biti v vsakem za zveličanje podvzetem delu tako po času kot po učinkovitosti prvo in glavno pomagalo: goreča molitev namreč, s katero se s ponižnim in zaupnim srcem obračamo k Bogu. Želimo pa, da zraven priključijo še premogočno pomoč Device in Božje Matere, da bo Sv. Duh na priprošnjo te tako blage in ljubeznive Matere vseh razsvetlil duše vzhodnih narodov z lučjo od zgoraj in da bomo vsi eno v Cerkvi, ki jo je Jezus Kristus ustanovil in jo sam Tolažnik Sv. Duh s trajnim dežjem milosti hrani in k svetosti nagiba. Onim pa, ki živijo ali v semeniščih ali drugih zavodih, hočemo prav posebno priporočiti tako zvani »vzhodni študijski dan«. Ta dan naj se dvigajo še bolj goreče prošnje k božjemu Pastirju vesoljne Cerkve in mlade duše naj se še bolj užgejo v želji po dosegi te edinosti. Končno naj pa vsi, ki bodisi posvečeni po svetih redovih, bodisi kot člani iz vrst Katoliške akcije in drugih društev pomagajo cerkveni hierarhiji, pospešujejo ali z molitvami ali s spisi ali z govori bolj in bolj tako zaželeno edinost vseh vzhodnih bratov s skupnim očetom.

Dal Bog, da bi to naše nujno očetovsko povabilo dobrohotno poslušali tudi oni ločeni škofje in njihove črede, ki, čeprav od Nas ločeni, aleksandrijskega patriarha kot svojo domačo diko slave in časte. Naj jim bo preslavni učenik pri obnovi edinosti s pomočjo one trojne vezi učitelj in zgled, saj je to trojno vez on sam kot popolnoma nujno stvar tako zelo priporočal, in božji Ustanovitelj Cerkve je hotel, da naj bodo z njo trdno povezani vsi njeni sinovi. Pomislijo naj tudi, da po božjem previd-

nostnem sklepu Mi sedaj sedimo na onem apostolskem sedežu, do katerega se je aleksandrijski škof v čutu odgovornosti za svojo službo obrnil, da bi pravo vero pred Nestorijevimi zmotami z varnim orožjem branil, kot tudi, da bi bil sporazum miru med poprej ločenimi brati potrjen z božjim pečatom. Vedo naj tudi, da Nas navdaja ista ljubezen kot naše prednike in da s svojimi neprestanimi molitvami in prošnjami predvsem po tem koprnimo, da bi se srečno odstranile stare ovire in bi končno prisvetil oni dan, ko se bodo vsi v eni sami čredi združeni složnega srca pokorili Jezusu Kristusu in njegovemu namestniku na zemlji.

Na prav poseben način pa se obračamo do onih ločenih sinov vzhodnih dežel, ki sv. Cirila sicer zelo časte, pa ne priznajo veljave kalcedonskemu zboru, ker je bila na zboru potrjena dvojna narava v Jezusu Kristusu. Ti naj pomislijo, da aleksandrijski patriarh s svojo sodbo ni zavrnil tega, kar je bilo sklenjeno na kalcedonskem zboru pozneje, ko so vstajale nove zmote. Sam jasno piše, »da ne smemo vsega, kar heretiki pravijo, takoj zavrniti in odkloniti. Mnogo takega namreč priznavajo, kar tudi mi trdimo. To velja tudi za Nestorija, ki, čeprav pravi, da sta dve naravi, kažoč na razliko med človekom in božjo Besedo — druga je namreč narava božje Besede in druga človeška narava —, vendar ne prizna obenem z nami združitve obeh« (Ep. 44: Migne PG 77 col. 226).

Enako bodo, kot smemo upati, tudi današnji Nestorijevi pripadniki, če se bodo otresli predsodkov in bodo preiskovali spise sv. Cirila ter jih pazno premišljevali, zagledali, kako se jim odpira pot k resnici, in po božji milosti začutili, da so klicani v naročje katoliške Cerkve.

Ne preostane nam drugega, častiti bratje, kot da med praznovanjem petnajststoletnice sv. Cirila ponižno prosimo za premogočno varstvo tega svetega učenika, ki naj jo izprosi vesoljni Cerkvi in zlasti vsem onim, ki se v vzhodnih deželah ponašajo s krščanskim imenom, s to posebno željo, da bi ločeni bratje in sinovi dosegli to, o čemer je on nekoč radostno zapisal: »Glej, ločeni udje telesa Cerkve so zopet združeni med seboj in nič ni preostalo takega, kar bi služabnike Kristusovega evangelija v neslogi ločilo« (Ep. 49: ib., 254).

Polni tega sladkega upanja podeljujemo tako vam, častiti bratje, vsem skupaj in vsakemu posameznemu, kakor vam izročnim čredam kot poroštvo nebeških darov in dokaz naše očetovske naklonjenosti apostolski blagoslov.

V Rimu, pri sv. Petru, dne 9. aprila, na velikonočno nedeljo 1. 1944., v šestem letu Našega vladanja.

Papež Pij XII.

28.

Pridiga med mašo in Credo.

Ali naj bo pridiga neposredno po evangeliju ali šele potem, ko mašnik odmoli in na koru odpojo Credo?

Rubrike ničesar ne določajo. Tridentinum pravi: »inter missarum solemnia« (sess. XXIV, c. 7), Caerem. Episc. (I 22, n. 2): »regulariter inter missas«. Praksa, ne po svetu, ne pri nas, ni enotna: ponekod je pridiga neposredno po evangeliju, drugod po Credo. Razlogi se dajo navesti za to in ono. Vendar se zdi primernejše, če je pridiga neposredno po evangeliju, saj je pridiga, zlasti homilija, v naravni zvezi z evangelijem. Toda bodisi kakor koli, zaradi enotnosti tudi v tej reči in da

bi se verniki ne begali, posebno sedaj, ko se selijo iz kraja v kraj, se določa, da bodi v ljubljanski škofiji pridiga, kadar je med mašo, neposredno po evangeliju.

V Ljubljani, dne 28. junija 1944.

† Gregorij,
škof.

29.

Opozorilo o rabi slovenskega misala.

Slovenski prevod Rimskega misala nima značaja liturgične knjige za javno božjo službo. More se uporabljati za zasebno pobožnost in še za recitirane maše, če imajo udeleženci vsak svoj misal na razpolago. Za javno božjo službo velja še nadalje samo besedilo Cerkevne molitvenika. Na to opozarjam zaradi tega, ker se prevod v Rimskem misalu glede besednega reda tudi pri nekaterih znanih molitvah razlikuje od teksta v Cerkevem molitveniku.

V Ljubljani, dne 28. junija 1944.

† Gregorij,
škof.

30.

Razne objave.

Mašni štipendiji. Škofijski ordinariat do preklica ne sprejema več manualnih mašnih štipendijev, ker jih ima že tolikšno število, da so mašniki, ki jih pri ordinariatu dobivajo, za dlje časa preskrbljeni. Gg. duhovniki se opozarjajo, naj ne sprejemajo štipendijev več, kolikor jih morejo v razmeroma krajšem času opraviti (cfr. Can. 835) in naj se ne zanašajo na redukcijo sprejetih manualnih maš v primeru, da bi se diecezanski štipendij moral povišati.

Položnice Bratovščine sv. Rešnjega Telesa za pošiljatve nabranih prispevkov so priložene tej številki lista. Obenem opozarja vodstvo bratovščine, da pošlje na željo brezplačno v vsako župnijo poljubno število sprejemnih knjižic (strani 32), v katerih je tudi celotna ura molitve, kakor naj jo molijo člani posamezno ali skupno vsak mesec pred sv. Rešnjim Telesom. Ustanovitev in skrb za ohranitev bratovščine v vsaki župniji je ukazana po cerkvenih kanonih in po določbah ljubljanske škofijske sinode.

31.

Slovstvo.

P. Jakob Žibert, S. J.: Apostolstvo molitve ali Zveza Srca Jezusovega. Založil Glasnik Srca Jezusovega v Ljubljani. — Knjiga lepo pojasnjuje duha in pravila Apostolstva. Dodana je v prevodu okrožnica Pija XI. »Miserentissimus Redemptor« o zadoščevanju presv. Srcu Jezusovemu. Toplo priporočamo.

Dr. Fr. K.: Domobrančev molitvenik. Mladinska založba v Ljubljani. — Priporočamo.

Knjižice salezijanske družbe: števil. 251: Njeno veličanstvo moda; števil. 252: Poznate škofa? — Priporočamo.

32.

Škofijska kronika.

Cerkveno odlikovanje. Za častnega konzist. svetnika je bil imenovan dr. Ciril Potočnik, univ. profesor bogoslovja v Ljubljani.

Teološka fakulteta. Promoviran je bil dne 22. junija 1944 za doktorja teologije Anton Trdan, kaplan v Adlešičih.

Potrjen je bil za predsednika Društva rokodelskih pomočnikov v Novem mestu Karel Wolbang, suplent verouka na drž. realni gimnaziji v Novem mestu.

Premeščen je bil Franc Brulc, kaplan v Št. Rupertu, za kaplana v Stari log pri Kočevju.

Nomeščen je bil za kaplana v Št. Rupertu Ivan Bakan, Soc. Sal.

Ordinacije. Višje redove so prejeli: Subdiakonot dne 16. januarja 1944, diakonat dne 26. marca 1944 in prezbiterat dne 11. junija 1944: bogoslovci VI. letnika: Gregor Andolšek, Mirko Gogala, Janez Habjan, Franc Jakop, Stanko Jazbec, Boris Kerč, Anton Klobovs, Janez Kotar, Jožef Maysar, Janez Merhar, Janez Mrvar, Stanko Pavlič in Dušan Ruchter Marijan Vrhovec, Soc. Sal. — Subdiakonot dne 19. marca 1944, diakonat dne 26. marca 1944 in prezbiterat dne 11. junija 1944: bogoslovci VI. letnika Jožef Jurak in fr. Bogomir Kocjan, O. Teut. — Subdiakonot dne 30. aprila 1944, diakonat dne 21. maja 1944 in prezbiterat dne 11. junija 1944: bogoslovci VI. letnika: Pavel Golia in Viktor Pristov. — Diakonot dne 26. marca 1944 in prezbiterat dne 11. junija 1944: Janez Mernik, Soc. Sal. — Subdiakonot dne 30. aprila 1944, diakonat dne 18. junija 1944 in prezbiterat dne 25. junija 1944: Ivan Jan, C. M.

Umrli je Jožef Knavs, župnik tržaško-koprske škofije v pok., v Št. Rupertu dne 17. junija 1944 v starosti 83 let. — Naj v miru počiva!

Škofijski ordinariat v Ljubljani,
dne 5. julija 1944.

† Gregorij,
škof.

Jože Jagodic,
škof. kancler.

Vsebina: 27. Okrožnica Pija XII. »Orientalis Ecclesiae«. — 28. Pridiga med mašo in Credo. — 29. Opozorilo o rabi slovenskega misala. — 30. Razne objave. — 31. Slovo. — 32. Škofijska kronika.

Herausgeber — Izdajatelj: Škofijski ordinariat (Ignacij Nadrah). — Verantwortlicher Redakteur — Odgovorni urednik: Jože Jagodic. — Gedruckt bei Ljudska tiskarna in Ljubljana — Tiska Ljudska tiskarna v Ljubljani (Jože Kramarič).